

Homilie biskupa Františka Radkovského u příležitosti 80. narozenin kardinála Miloslava Vlka

Milý jubilante, vzácní hosté, milí spolubratři v biskupské, kněžské a jáhenské službě, milé řeholnice a řeholníci, milé sestry a milí bratři.

Život každého člověka je velký Boží dar, za který je třeba Bohu děkovat. Tím spíš, jedná-li se o člověka tak významného a zasloužilého, jako je dnešní jubilant. Ostatně, Eucharistie je to nejdokonalejší děkování Bohu a proto byla zvolena jako jádro dnešní slavnosti.

Abychom měli důvody k děkování zcela konkrétní, snažme si nyní postupně připomenout aspoň to nejdůležitější, čím Bůh dnešního jubilanta obohatil a čím se tak on stal darem pro nás i pro mnoho dalších lidí. A je také zásluhou jubilantovou, pokud tyto Boží dary dobře využil a použil i k prospěchu druhých. Je v tom tedy i dík jemu samotnému.

Vyrostl na vesnici v Jižních Čechách a práce v malém, skrovném zemědělství podpořila jeho dobré zdraví a fyzickou energii, které v životě potřeboval a potřebuje. A také skromnost, pracovitost a praktický přístup, se kterým dovede řešit běžné problémy.

Jeho mimořádné nadání ho předurčilo ke studiu: nejprve na gymnáziu v Českých Budějovicích a potom na filozofické fakultě Karlovy univerzity v Praze, v oboru historie a archivnictví. Sice by rád šel do kněžského semináře, protože cítil povolání ke kněžství, avšak poměry na tehdy jediné teologické fakultě v Litoměřicích nezbuzovaly důvěru. Padesátá léta ho vychovala k tomu, že se zlem nelze dělat kompromisy, i když tato přímost často přináší osobní komplikace. Rovný charakter byl však jeho důležitou devízou po celý život. Vůdčí schopnosti z něho brzy udělaly organizátora kroužků mladých, které se snažil vést ke Kristu, především skrze hlubší studium Písma svatého. Státní bezpečnost časem pochopila, že v něm má "nebezpečného protivníka" a že si ho musí hlídat. Tyto jejich snahy brzy poznal, vždy se snažil jejich sledování odhalit a vyvrátit na ně. To se mu stalo po celou dobu totality téměř zvláštním sportem. Mohl by o tom vyprávět hodně komických, ale i dramatických příběhů.

V šedesátých letech se poměry na Cyrilometodějské bohoslovecké fakultě v Litoměřicích staly spolehlivějšími, a tak v roce 1964, po poradě se svým otcem biskupem Hlouchem, vstupuje na fakultu a začíná přípravu na kněžství. Tam jsme se s ním někteří z nás setkali a od té doby se naše životy častěji potkávaly a prolínaly. Poznali jsme ho jako horlivého diskutéra, oslovila nás jeho velká láska k Písmu svatému a k liturgii; ta tehdy po Druhém vatikánském koncilu byla všeobecně předmětem zvláštního zájmu. Jeho dobrá znalost němčiny mu umožňovala - v době, kdy prakticky jediným zdrojem teologické literatury pro nás byla literatura německá - aby své vědomosti pomocí tohoto zdroje prohluboval a pomáhal svými překlady i ostatním bohoslovcům. Byli jsme mu za to vděční.

Kontakty s kněžími a věřícími laiky v Německé demokratické republice mu přinesly ještě jeden důležitý dar, kterým Bůh ovlivnil celý jeho život a také život některých z nás. Na začátku šedesátých let přišli do NDR především z Itálie příslušníci Hnutí fokoláre, kteří tam působili většinou jako lékaři. Ti svým

autentickým křesťanským svědectvím brzy získali dosti křesťanů z NDR a postupně i od nás, ze Slovenska, Polska a Maďarska. Bohoslovec a později mladý kněz Miloslav byl jedním z prvních od nás, které tento život oslovil, a který ho zprostředkoval i dalším.

Po vysvěcení na kněze v roce 1968, kdy Pražské jaro umožnilo, aby dosud internovaní biskupové mohli opět začít působit ve svých diecézích, se stává sekretářem českobudějovického biskupa Mons. Hloucha. Normalizace, která v následujících letech nastala, ho z tohoto místa vyhnala do malé farnosti Lažiště a později do Rožmitálu. Byla to však jeho plodná kněžská léta. Pravidelná úterní setkávání kněží, která umožňovala dobrou formaci vlastní i mnohých jiných kněží v duchu spirituality Hnutí fokoláre, spolupráce s aktivními laiky, která pomáhala prohlubovat pastoraci ve farnostech a vytvářet v nich zralé křesťanské osobnosti, to vše Bůh doprovázel hojným požehnáním. Toto požehnání v Miloslavově práci ovšem probouzelo stále větší odpor proti němu v řadách služebníků a strážců totalitního režimu, který nakonec vyvrcholil v roce 1978 tím, že mu byl odebrán státní souhlas k veřejnému kněžskému působení. Pán si ho vychovával náročným způsobem skrze svůj kříž. Po deset let pracuje jako čistič výloh a kněžskou službu může vykonávat pouze tajně. Mělo to ovšem i své výhody. Mohl žít a být formován mezi interními členy Hnutí fokoláre. Žil však ve fokoláre mezi laiky spíše jako poslední z nich a ne jako jejich vedoucí, třebaže byl knězem. Bůh si ho tak připravoval pro své budoucí záměry. Musel se přitom učit umírat i svému vlastnímu já a své "vlčí nátuře". Sám to kdysi hezky vyjádřil, že jeho životním úkolem je, aby byl opravdu Miloslav, latinsky se to dá říci Mansuetus, což také znamená mírný. Tedy Mansuetus Lupus, česky mírný vlk. Pokud však na něm někdy zahlédnete, že víc vynikají vlastnosti jeho příjmení než jeho křestního jména, buďte k němu a jeho celoživotnímu zápasu milosrdní.

Pán však od něho požadoval ještě víc. Bere mu i jeho zdraví, kterým vždy překypoval a byl na ně hrdý. Na podzim 1988 dostává infarkt a s láskou objímá v této situaci Ježíše ukřižovaného a opuštěného, který mu, podle jeho slov, v tu chvíli zůstává věrný. Role pacienta se však zhostil velmi dobře. Poctivě a vytrvale rehabilituje tak, že následky prakticky zmizely. Později nás o dovolené honil po horách tak, že jsme mu nestačili. Díky Bohu! (Za jeho rehabilitované zdraví, ne za naši pohodlnost.)

Přišel rok 1989 a s ním i svoboda. Začíná nová éra v životě naší společnosti, v životě církve i v jeho životě. 14. února 1990 je jmenován českobudějovickým biskupem a začíná působit v diecézi, v níž vyrostl a ve které působil - i jako sekretář svého předchůdce, takže diecézi dobře znal. Rok nato, 27. března 1991, je jmenován arcibiskupem pražským a primasem českým. Po rozdělení Československa je v roce 1992 zvolen prvním předsedou České biskupské konference a z tohoto titulu začíná působit i v rámci Rady evropských biskupských konferencí, kde je v roce 1993 zvolen jejím předsedou. Tuto vysokou a náročnou funkci pak vykonává po osm roků, do r. 2001. V roce 1994 jej bl. Jan Pavel II. jmenoval kardinálem a současně členem Kongregace pro východní církve a Papežské rady pro sdělovací prostředky. Náročné úkoly, které se na něj hrnuly, zvládal díky dobrému zdraví, znalosti jazyků, nesmírné pracovitosti a mnoha dalším vynikajícím schopnostem, které mu Bůh dal do života.

Není možné si připomenout všechno, co udělal a oč se zasloužil, přesto bych však chtěl zmínit aspoň některé z nejdůležitějších věcí, ve kterých byl Božím nástrojem. Patří mezi ně záchrana Katolické teologické fakulty Karlovy univerzity, které byla odebrána akreditace a hrozil jí zánik. Ne všichni tehdy chápali situaci, takže musel bojovat i ve vlastních řadách, což mu způsobilo hodně bolestí a stálo i hodně sil. Fakultu se podařilo zachránit také díky mnohým vynikajícím lidem, jako byl tehdejší rektor Karlovy univerzity Prof. Ing. Ivan Wilhelm, Prof. Dr. Mikuláš Lobkowicz, který na určitou dobu vykonával funkci správce fakulty a Prof. Dr. Ludvík Armbruster SJ, který byl potom jejím děkanem a za kterého došlo k definitivní konsolidaci fakulty.

Jako metropolita české provincie inicioval vznik nové diecéze v této provincii, diecéze plzeňské. Cílem bylo, aby západní části pražské arcidiecéze a českobudějovické diecéze měly blíže do svého nového centra. Devatenáct let od založení této diecéze ukázalo, že inicioval dobré dílo, které se v předchozích staletích jeho předchůdcům nepodařilo.

Podařilo se mu sehnat peníze na vybudování několika nových kostelů spojených s farními centry, především v nových pražských čtvrtích, kde kostely chyběly.

V rámci Rady evropských biskupských konferencí se zasazoval o uskutečňování myšlenky, kterou její autor, Jacques Delors vyjádřil slovy "dát Evropě duši".

Usiloval o dobré ekumenické vztahy jak na úrovni celostátní, tak i celoevropské. Mnohaletá práce jím vedené Husovy komise, motivovaná snahou o pravdivý pohled na českého reformátora, byla úspěšně zakončena v roce 1999 v Římě papežem bl. Janem Pavlem II. za přítomnosti prezidenta Václava Havla. Jeho předsednictví v Radě evropských biskupských konferencí bylo zakončeno v roce 2001 podepsáním Ekumenické charty, vyjadřující a upravující ekumenické snahy evropských křesťanů.

A ještě jednu velkou roli, ke které ho Bůh použil, je nutno zmínit, totiž mezi biskupy ve světě v rámci Hnutí fokoláre. Tím spíše, že se toho o ní v Česku mnoho neví. Bůh ho pro tuto roli připravoval, jak jsem se zmínil, už v době totality.

Setkání biskupů v rámci Hnutí fokoláre se začal zúčastňovat hned, jakmile se stal biskupem. Když v roce 1994 zemřel cášský biskup Klaus Hemmerle, který do té doby společenství biskupů, přátel Hnutí fokoláre vedl, jmenovala zakladatelka Hnutí Chiara Lubichová arcibiskupa Miloslava do čela skupinky biskupů, kteří měli toto společenství vést. Tuto službu vykonává nepřetržitě po osmnáct let až doposud. Představuje to obrovské množství práce a velkou službu pro světový episkopát. Prostřednictvím malého sekretariátu spolupracovníků je v písemném a dnes i elektronickém kontaktu s víc jak tisícem katolických biskupů včetně kardinálů a několika sty biskupů nekatolických. Organizuje pro ně několikrát za rok setkání na různých kontinentech, které také často jako předsedající spolu s týmem dalších biskupů vede. Podle mnoha svědectví zúčastněných biskupů mohu potvrdit, že je to pro ně požehnaná služba, velké povzbuzení a pomoc a také velmi dobrá duchovní formace, kterou i my biskupové potřebujeme. Velmi pozitivně tuto službu hodnotili a hodnotí i papežové, bl. Jan Pavel II. i Benedikt XVI., kteří se také s nimi setkávají při audiencích.

Co říci závěrem? Nerad bych já - a jubilant jistě také - aby to, co jsem řekl, bylo chápáno jako oslavná řeč na něho. Chtěl bych, aby to byla oslava Boží, který ho vybavil svými dary a dal mu dozrávat různými životními okolnostmi, aby ho tak učinil svým užitečným nástrojem pro církev i lidskou společnost. A rád bych, aby to byla příležitost k povzbuzení a zamyšlení i pro nás všechny. Abychom se snažili poznat, jak si Bůh připravil nás a jak ho máme svým životem oslavovat.

Mons. František Radkovský, *biskup plzeňský*